

„Postimees”, 8. XI '03

««Romeo ja Julia» nõuab seesmist küpsust.»

TIIT HÄRM

Härm laseb «Romeol ja Julial» voolata

Klassikalist armastajapaari Romeot ja Juliat kehastavad Vladimir Arhangelski ja Marina Tšérkova.

Toomas Huik

TIIT TUUMALU
tiit.tuumalu@postimees.ee

Kui vaadata publiku hulka, läheb Estonia balletil hästi. Tantsuetenduste keskmine täitumus on kerkinud 84%-ni, edestades juba ka operit ja operetti. Ka ballett «Romeo ja Julia», mis alles täna Tiit Härm koreograafia ja lavastuses pütine peale jõuab, on juba aasta lõpuni peaaegu välja müüdnud.

Tiit Härm, «Romeost ja Julial»

vabadust. «Romeo ja Julia» peab voolama läbi tantsu. Samas respektueerin ma väga senist traditsiooni, mis põhineb suuresti Prokofjevi, Lavrovski ja Radlovi koostöös sündinud lavastuses («Romeo ja Julia» esietendus 1940. aastal – toim.) fikseeritud muusikaliste kujundite ja stseenide vastavusel. See seab oma piirid.

Millist tõlgendust te ise kõige rohkem hindate?

Kõik on oma aja lap-

Olete tantsinud Romeot kahes Mai Murdmaa lavastuses, esimest korda 1971. Mida sellest mäletate?

Omas ajas oli see väga huvitav töö – Murdmaa lahendas selle lakooniliselt ja pisut abstraktselt.

Mind on alati draamaballeti puhul häirinud staatilisus, liiga suur tähelepanu pantomiimilistele osadele.

ent tagala tundub hõredavõitu. Kuhu on kadunud parimas eas meestantsijad?

See on kõikjal nii, et häid meestantsijaid on vähe. Leidke maailma teatritest inglise tantsijaid! Neid peaaegu ei olegi. Eesti olukorra teeb muidugi raskemaks väike palk. Nõudmised on aga kasvanud, see tekitab vastuolusid. Kes ikka tunneb, et tiib vähegi kannab, see lendab minema.

Milline on trupi praegune sisekliima?

täiendust. Nii et ma ei karda, et järelkasvu ei tule.

Samas, selge on ka see, et mingit täiendust me vajame, kas või juba trupi ühtlustamise mõttes.

Mulle on viimastel nädalatel tulnud mitu faksi Londonist, Jaapanist, Hispaaniast... – tantsijad saadavad oma CV-sid, tahavad tööle tulla. Nii et on ainult aja küsimus, millal *audition* tuleb.

Kas see, et 2005. aastal toob suur Bourbonville'i orkester

Härm laseb «Romeol ja Julia» voolata

Klassikalist armastajapaari Romeot ja Juliat kehastavad Vladimir Arhangel'ski ja Marina Tšerkova.

Toomas Huik

TIIT TUUMALU
tiit.tuumalu@postimees.ee

Kui vaadata publiku hulka, läheb Estonia balletil hästi. Tantsuetenduste keskmine täitumus on kerkinud 84%-ni, edestades juba ka ooperit ja operetti. Ka ballett «Romeo ja Julia», mis alles täna Tiit Härmi koreograafiaga ja lavastuses püüne peale jõuab, on juba aasta lõpuni peaaegu välja müüdnud.

Tiit Härm, «Romeost ja Juliast» eksisteerib hulk erinevaid tõlgendusi alates Lavrovskist, Vinogradovist ja Grigorovitšist ning lõpetades Cranko, MacMillani ja Nurejeviga. Mille poolest erineb teie «Romeo ja Julia»?

Kui, siis ehk plastilis-tantsulise dramaturgia osakaalu suurendamisega, mis oli minu põhieesmärk. Mind on alati draamaballeti puhul häirinud staatilisuse, liiga suur tähelepanu pantomiimilistele osadele.

Prokofjevi muusika kujundlikkus – ma nimetaksin seda isegi ballett-sümfooniaks! –, võimaldab tegelikult suuremat

vabadust. «Romeo ja Julia» peab voolama läbi tantsu.

Samas respektierin ma väga senist traditsiooni, mis põhineb suuresti Prokofjevi, Lavrovski ja Radlovi koostöös sündinud lavastuses («Romeo ja Julia» esietendus 1940. aastal – toim.) fikseeritud muusikaliste kujundite ja stseenide vastavusel. See seab oma piiri.

Millist tõlgendust te ise kõige rohkem hindate?

Kõik on oma aja lapsed. Olen nautinud kõiki... omas ajas. 25 aastat tagasi oli selleks Cranko, praegu enam mitte, enne ma eelistan juba MacMillanit... Juhtusin kunagi Moskvas olema, kui taheti taastada Lavrovski varianti – aeg oli oma töö teinud, see ei kõnelnud enam.

Mis puudutab modernseid versioone, siis on klassika kardinaalne ümbertegemine minus alati suuri kõhklusi tekitanud. Preljocaj on koreograafina väga huvitav, aga... Nagu Mats Eki «Giselle'gi» – on leitud geniaalne võti, ent mind häirib ikkagi muusika ja koreograafilise lahenduse vastuolu.

Olete tantsinud Romeot kahes Mai Murdmaa lavastuses, esimest korda 1971. Mida sellest mäletate?

Omas ajas oli see väga huvitav töö – Murdmaa lahendas selle lakooniliselt ja pisut abstraktselt.

Mind on alati draamaballeti puhul häirinud staatilisus, liiga suur tähelepanu pantomiimilistele osadele.

Enese jaoks leidsin Romeo õiged värvid tegelikult alles hulk aega hiljem, töötades koos Igor Tšernõšoviga Berlioz «Romeo ja Julia» (Härm oli siis 35 – toim.). Võib-olla olin selleks ajaks ka küpsenud.

Ma leian üldse, et «Romeo ja Julia», kui me peame silmas kas või geniaalset Ulanova-Sergejevi duetti, nõuab seestmest küpsust, nii paradoksaalselt kui see ka ei kõlaks.

Vennad Arhangel'skid, Sergei Upkin ja Linnar Looris moodustavad «Romeos ja Julias» tugeva avangardi,

ent tagala tundub hõreda võitu. Kuhu on kadunud parimas eas meestantsijad?

See on kõikjal nii, et heid meestantsijaid on vähe. Leidke maailma teatritest inglise tantsijaid! Neid peaaegu et ei olegi. Eesti olukorra teeb muidugi raskemaks väike palk. Nõudmised on aga kasvanud, see tekitab vastuolusid. Kes ikka tunneb, et tiib vähegi kannab, see lendab minema.

Milline on trupi praegune sisekliima?

Ma olen trupile siiralt tänulik. Kaks kuud oleme olnud iga päev saalis ja mul ei ole neile töö suhtes ühtki pretensiooni. Ainuke pretensioon on see, et ma tahan nende taset kõrgemaks.

Kuuldavasti otsib Estonia praegu koguni kolme meestantsijat. Kas ostate nad sisse?

Artjom Maksakov sai äsja Prantsusmaal lõppenud konkursil kolmanda koha. «Romeos ja Julias» on hõivatud ka kolm järgmisel aastal balletikooli lõpetavat noormeest, kellest loodame perspektiivikat

täiendust. Nii et ma ei karda, et järelkasvu ei tule.

Samas, selge on ka see, et mingit täiendust me vajame, kas või juba trupi ühtlustamise mõttes.

Mulle on viimastel nädalatel tulnud mitu faksi LONDONIST, JAAPANIST, HISPANIAST... – tantsijad saavad oma CV-sid, tahavad tööle tulla. Nii et on ainult aja küsimus, millal *audition* tuleb.

Kas see, et 2005. aastal toob suur Bournonville'i spets, Taani Kuningliku Balleti juht Frank Andersen siin välja «Sülfiidi», on töövõit?

Tahaks loota, et see on meile kõigile suur võit. Kunstiline panus, mida võib selline persoon Estonia trupile anda, on hindamatu.

Kui suureks hindate võimaluse, et Estonia ballett jõuab koos «Cassandraga» Londoni lavale?

Olen alati optimist. Ma tean, et huvitab nii «Coppelia» kui «Cassandra» vastu on olemas, ja ma usun, et me sinna ka jõuame. Ja mitte ainult Londonisse.